

Warszawa, dn. 9 czerwca 2026 r.

INFORMACJA PRASOWA

NAJWIĘKSZA OGÓLNOPOLSKA ZBIÓRKA „PAMIĘĆ KOLEJOWYCH POKOLEŃ W ARCHIWACH PAŃSTWOWYCH”

PKP S.A. wraz z Archiwami Państwowymi zapraszają do udziału w zbiórce prywatnych pamiątek i dokumentów związanych z koleją. Celem akcji jest zachowanie pamięci o polskiej kolei i kolejarzach oraz uczczenie jubileuszu 100-lecia PKP w Roku Polskiej Kolei. Do włączenia się w inicjatywę zaprasza Artur Barciś – pierwszy darczyńca akcji, znany polski aktor teatralny i telewizyjny, który przekazał pamiątki rodziców związanych zawodowo z koleją. Materiały można przekazywać do 2 października br.

Album zdjęć, pozostały bilet, legitymacja służbowa, dyplom czy wiekowy list z podróży – to tylko niektóre z pamiątek, które kryją historię niejednej rodziny, lecz całej Polski. Teraz, dzięki ogólnopolskiej akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych” mogą stać się bezcennym świadectwem minionych epok oraz źródłem wiedzy o kolei dla przyszłych pokoleń. Historia kolei w Polsce to przede wszystkim historia ludzi – ich pracy, pasji, zawodowej dumy i codziennego życia. To także opowieść o rodzinach, w których kolejarские tradycje przekazywano z pokolenia na pokolenie, oraz o miejscach, które przez dekady były sercem lokalnych społeczności i tłem tysięcy podróży.

– Historia polskiej kolei to przede wszystkim historia ludzi – kolejarzy, ich rodzin i społeczności, które przez pokolenia wpływały na rozwój naszego kraju. Dziś chcemy ocalić to dziedzictwo nie tylko w podręcznikach, ale także w rodzinnych pamiątkach, wspomnieniach i dokumentach, które często kryją się w domowych zakamarkach. Ta akcja to wyjątkowa okazja, aby w roku jubileuszowym każdy mógł stać się współtwórcą społecznej historii polskiej kolei. Zachęcam do przekazywania fotografii, biletów, legitymacji, listów i innych materiałów związanych z koleją oraz pracą kolejarzy. Razem stwórzmy największy społeczny zbiór pamięci o jednym z najważniejszych symboli rozwoju Polski – podkreśla Dariusz Klimczak, minister infrastruktury.

Celem ogólnokrajowej akcji jest ochrona pamięci o kolejarzach oraz zachowanie materialnych i niematerialnych śladów ich biografii, zanim znikną w domowych szufladach wraz z odejściem świadków przeszłości. Za każdym starym albumem rodzinnym, spisany pamiętnikiem czy mapą kryje się coś więcej niż pamiątka – ludzie, emocje i historie o kolei, która od pokoleń łączy Polaków. Zbiórka jest uczczeniem 100-lecia Polskich Kolei Państwowych pod hasłem „Łączymy Ludzi, Miejsca i Historie” poprzez stworzenie wspólnej, społecznej opowieści o pierwszym stuleciu PKP – opowieści budowanej nie tylko przez daty i reformy, ale przede wszystkim przez losy pracowników kolei, ich rodzin oraz pasjonatów kolejnictwa.

— W Roku Polskiej Kolei oraz w jubileuszowym 100-leciu Polskich Kolei Państwowych, obchodzonym pod hasłem „Łączymy Ludzi, Miejsca i Historie”, przypominamy nie tylko bogaty dorobek i dziedzictwo polskiej kolei, lecz także jej niezmiennie ważną rolę w życiu społecznym. Cieszy nas rosnąca popularność podróży koleją i wierzymy, że miliony pasażerów mają związane z nią wyjątkowe wspomnienia. Poprzez ogólnopolską zbiórkę „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych” zachęcamy do rodzinnych rozmów, odkrywania kolejowych tradycji oraz dzielenia się pamiątkami i historiami. Chcemy, aby ta wspólna opowieść o kolei nie tylko zachowała pamięć o minionych pokoleniach, ale również inspirowała kolejne – mówi Alan Beroud, prezes zarządu PKP S.A. i Grupy PKP.

Zbierane są wszelkie pamiątki związane z historią kolei oraz pracą kolejarzy i ich pasjonatów, niezależnie od epoki, formy czy stanu zachowania. Mogą to być m.in. dokumenty, fotografie, rozkłady jazdy, mapy i plany techniczne, książki i wydawnictwa, bilety, plakaty, pocztówki, nagrania audio i wideo, a także rodzinne wspomnienia i relacje związane z koleją. W akcję zaangażowały się wszystkie Archiwa Państwowe oraz ich oddziały w całej Polsce, dzięki czemu materiały można przekazać lokalnie – w placówce najbliższej miejscu zamieszkania darczyńcy.

- *Historia kolei to nie tylko dzieje instytucji, infrastruktury czy technologii. To przede wszystkim opowieść o ludziach – o pokoleniach kolejarzy, ich rodzinach, o codziennej pracy, odpowiedzialności i dumie, które budowały Polskę przez dziesięciolecia. Archiwa Państwowe są miejscem, w którym te historie zyskują trwałość. Bez archiwów pamięć byłaby krucha i ulotna – to właśnie tutaj pojedyncze dokumenty, fotografie i wspomnienia układają się w pełny obraz naszej przeszłości. Każda, nawet najdrobniejsza pamiątka kolejowa, jest częścią większej historii – historii wspólnej, narodowej. Dlatego tak ważne jest dziś, aby tę pamięć ocalić. W wielu domach przechowywane są bezcenne świadectwa – zdjęcia z pracy na kolei, legitymacje, bilety, wspomnienia zapisane na kartkach. To właśnie one nadają historii prawdziwy wymiar – ludzki, autentyczny, bliski – informuje **dr hab. Lucyna Harc, Zastępca Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych**. - Zapraszając do udziału w akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń”, zachęcamy do przekazywania tych pamiątek do Archiwów Państwowych. Powierzenie ich nam, to powierzenie instytucji, która zagwarantuje im bezpieczeństwo, profesjonalne opracowanie i dostępność dla przyszłych pokoleń. Dzięki temu prywatna pamięć staje się częścią wspólnego dziedzictwa. Kolej zajmuje w archiwach miejsce szczególne – jako zapis rozwoju państwa, życia społecznego i pracy tysięcy Polaków. Dlatego z ogromną satysfakcją realizujemy tę inicjatywę wspólnie z PKP S.A., tworząc przestrzeń, w której historia instytucji spotyka się z historią ludzi. Przynieście swoje historie. Podzielcie się pamięcią. Bo to, co dziś jest rodzinną pamiątką – jutro stanie się częścią historii Polski – dodaje **Dyrektor Harc**.*

Przekazane materiały zostaną w Archiwach Państwowych profesjonalnie zabezpieczone, opracowane oraz udostępnione badaczom, pasjonatom historii i kolejnym pokoleniom. Ich cyfrowe kopie będą dostępne w ogólnodostępnym serwisie „Szukaj w Archiwach”, dzięki czemu każdy będzie mógł zapoznać się z nimi online.

– Archiwum Państwowe to miejsce, w którym pamiątki są bezpieczne i zachowane dla przyszłych pokoleń – nic nie zginie w szufladzie ani nie zostanie zapomniane. Dlatego warto je przekazywać. Do akcji dołączyłem, przekazując legitymacje kolejowe moich rodziców, bo kolej jest obecna w historii mojej rodziny od pokoleń – moi rodzice byli kolejarzami, dziadek konduktorem, a pradziadek budował Kolej Warszawsko-Wiedeńską – mówi **Artur Barciś, pierwszy darczyńca akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”**.

Zbiórka trwa do 2 października bieżącego roku. Akcję objęli patronatem honorowym: Minister Infrastruktury oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Partnerami inicjatywy są: spółki Grupy PKP, Instytut Kolejnictwa, Urząd Transportu Kolejowego, Fundacja Grupy PKP oraz Stacja Muzeum.

Wypowiedź Artura Barcisia [video]: [Artur Barciś i Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych](#)

Szczegółowe informacje dotyczące akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”: www.archiwa.gov.pl/kolej

Więcej informacji o PKP S.A. i Grupie PKP: www.pkp.pl/pl/grupa-pkp oraz jubileuszu 100-lecia Polskich Kolei Państwowych: <https://100.pkp.pl/>

Archiwa Państwowe to instytucje, które zajmują się gromadzeniem, przechowywaniem, konserwowaniem oraz udostępnianiem dokumentów i akt publicznych, mających znaczenie dla historii kraju i jego obywateli. Działają na podstawie przepisów prawa, w tym ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, i są częścią systemu administracji publicznej. Archiwa państwowe pełnią istotną rolę w ochronie dziedzictwa narodowego, umożliwiając badania naukowe, ale także zapewniając dostęp do dokumentów w celach administracyjnych, prawnych, naukowych czy genealogicznych. Archiwa Państwowe składają się z 3 archiwów o charakterze centralnym z siedzibą w Warszawie: Archiwum Głównego Akt Dawnych – przechowującego najważniejsze dokumenty państwa polskiego od średniowiecza do zakończenia I wojny światowej, Archiwum Akt Nowych – przechowującego wytworzone po 1918 r. akta władz centralnych, instytucji i stowarzyszeń o charakterze ogólnopolskim, Narodowego Archiwum Cyfrowego – przechowującego dokumentację fotograficzną, dźwiękową oraz filmową powstałą od początków XX w., 29 archiwów o charakterze regionalnym wraz z oddziałami zamiejscowymi –

przechowujących źródła historyczne do dziejów regionu. W Archiwach Państwowych przechowywane są najważniejsze źródła do historii państwa polskiego m.in. dokument Zbiluta z 1153 r. (najstarszy akt prawny sporządzony w Polsce), dokumenty królów i książąt, dokumenty lokacyjne miast np. Krakowa z 1257 r., oryginały Unii Lubelskiej z 1569 r. oraz Konstytucji 3 Maja z 1791 r., dokumenty ważnych osobistości historycznych m.in. Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Daszyńskiego, dokumenty Biura Odbudowy Stolicy dotyczące prac budowlanych prowadzonych w Warszawie po II wojnie światowej, a także setki tysięcy fotografii z Polski i świata m.in. pochodzących ze zbiorów „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” oraz Wojskowej Agencji Fotograficznej.

Kontakt dla mediów:

Krystian Cieślak

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

tel. kom. 734 116 940

e-mail: kcieslak@archiwa.gov.pl

Biuro Prasowe, e-mail: media@archiwa.gov.pl